

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 7ΗΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 1956

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΚΩΝΣΤ. ΡΩΜΑΙΟΥ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΙΣ ΒΙΒΛΙΟΥ

Ὁ κ. Παν. Μπρατσιώτης παρουσίασας τὸ ἔργον τοῦ Παναγ. Κανελλοπούλου, *Πέντε ἀθηναϊκοὶ διάλογοι (51-529 μ. Χρ.— Ἑλλάς καὶ Χριστιανισμὸς)* εἶπε περὶ τούτου τὰ ἑξῆς:

Μετὰ τὸ γνωστὸν βιβλίον του περὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον ἐκδηλώνει ὄλον τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὸ πρόσωπον καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ κ. Παναγιώτης Κανελλόπουλος, χρησιμοποιῶν ἐντατικώτατα τὰ διαλείμματα τῶν πολιτικῶν του ἐνασχολήσεων ἐφιλοτέχνησε καὶ ἄλλο ἀξιολογώτατον ἔργον σχετικὸν πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν, τὸ ὁποῖον ἔχω τὴν τιμὴν νὰ παρουσιάσω εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν σήμερον ἐντὸς τῶν ὀλίγων λεπτῶν, τὰ ὁποῖα προβλέπει ὁ Κανονισμὸς. Πρόκειται περὶ τοῦ πρὸ μικροῦ δημοσιευθέντος ἔργου του «Πέντε Ἀθηναϊκοὶ Διάλογοι» μετὰ τοῦ χαρακτηριστικοῦ ὑποτίτλου «Ἑλλάς καὶ Χριστιανισμὸς», ἐκ σελ. 233. Οἱ διάλογοι οὗτοι, διακρινόμενοι πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ διὰ τὴν δραματικὴν των πλοκὴν, ὑποτίθεται ὅτι γίνονται μετὰξὺ τοῦ ἔτους 51, δηλαδὴ τοῦ ἔτους τῆς πρώτης ἐλεύσεως τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς Ἀθήνας, καὶ τοῦ 529, δηλαδὴ τοῦ ἔτους καθ' ὃ ἐκλείσθη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ ἡ Φιλοσοφικὴ τῶν Ἀθηνῶν Σχολή. Οἱ διάλογοι οὗτοι γίνονται ἐν Ἀθήναις μετὰξὺ γνωστοτάτων ἱστορικῶν προσώπων, οἷα εἶναι οἱ αὐτοκράτορες Ἀδριανὸς καὶ Ἰουλιανὸς, ὁ συγγραφεὺς τῶν Διατριβῶν τοῦ Ἐπικτήτου Ἀρριανὸς καὶ οἱ δύο μεγάλοι ἐκκλησιαστικοὶ πατέρες Βασίλειος καὶ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός, καὶ ἄλλων προσώπων μὴ ἱστορικῶν. Ὁ πρῶτος διάλογος ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Ὁ Παῦλος στὴν Ἀθήνα» ὑποτίθεται ὅτι γίνεται ὑπὸ τὴν ζωηρὰν καὶ νωπὴν ἐντύπωσιν τῆς πρώτης ἐπισκέψεως τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς Ἀθήνας (51). Ὁ δεύτερος διάλο-

γος ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Ὁ Ἀδριανὸς στὴν Ἀθήνα» ὑποτίθεται ὅτι γίνεται ἐπίσης ἐν Ἀθήναις μετὰ τὸ μνημονευθέντος Ἀρριανοῦ καὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ περὶ τὸ 132 μ. Χ., μικρὸν μετὰ τὴν ἔκρηξιν τῆς Ἰουδαϊκῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Βαρχωχεβᾶ. Ὁ τρίτος διάλογος ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Ὁ Ἰουλιανὸς στὴν Ἀθήνα» ὑποτίθεται ὅτι διεξάγεται μετὰ τὸ 355 μ. Χ. μετὰ τὸ τότε σπουδαστοῦ καὶ ἔπειτα αὐτοκράτορος Ἰουλιανοῦ καὶ τῶν φίλων καὶ συσπουδαστῶν του Δίωνος, Διοτίμου, Βασιλείου καὶ Γρηγορίου. Ὁ τέταρτος διάλογος φέρει τὴν ἐπιγραφὴν «Ὁ Ἀλάριχος στὴν Ἀθήνα» καὶ ὑποτίθεται ὅτι διεξάγεται περὶ τὸ 396. Καὶ τέλος ὁ πέμπτος διάλογος, ὁ ὁποῖος φέρει τὴν ἐπιγραφὴν «Ὁ Ἰουστινιανὸς καὶ ἡ Ἀθήνα» ὑποτίθεται ὅτι γίνεται τὸ 529 μ. Χ. εὐθὺς μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ εἰρημένου αὐτοκράτορος κατάργησιν τῆς Φιλοσοφικῆς τῶν Ἀθηνῶν Σχολῆς.

Τὸ κοινὸν θέμα πάντων τῶν διαλόγων τούτων εἶναι τὸ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐκκλησίᾳ καὶ βραδύτερον καὶ ἕως σήμερον πολυθρόνητον καὶ πάντοτε φλέγον ζήτημα περὶ τῆς σχέσεως Ἑλληνισμοῦ καὶ Χριστιανισμοῦ. (Ἡ δὲ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου συζήτησις γίνεται ἐνταῦθα μὲν δαψιλῆ γνῶσιν τοῦ ἱστορικοῦ πλαισίου καὶ τῶν πηγῶν τῆς πεντακοσιετοῦς περιόδου καὶ τὸσον χρισίμου διὰ τὰς σχέσεις ταύτας περιόδου, καθ' ἣν ὑποτίθεται ὅτι διεξάγονται οἱ πάντες διάλογοι, καὶ μὲν κρίσιν ἐπισημονικῶς καὶ ἐθνικῶς νηφάλιον περὶ τοῦ κοσμοϊστορικῆς σημασίας γεγονότος τοῦ ἑξελληνισμοῦ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ ἐκχριστιανισμοῦ τοῦ ἑλληνισμοῦ, ὡς καὶ μὲν πλήρη ἀναγνώρισιν τῆς ἀξίας τῆς ἑλληνικῆς παιδείας, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐναντι αὐτοῦ ὑπεροχῆς τοῦ χριστιανισμοῦ καθὼς καὶ τῶν πολυτιμοτάτων ὑπηρεσιῶν τούτου πρὸς τὸν Ἑλληνισμόν.

Καὶ τὸ νέον ἔργον τοῦ κ. Παναγιώτη Κανελλοπούλου μαρτυρεῖ τόσον περὶ τῆς εὐρυτάτης ἅμα καὶ βαθείας μορφώσεως αὐτοῦ, περὶ τῆς ἀγάπης του πρὸς τὸν χριστιανισμόν, ὅσον καὶ περὶ τοῦ πλουσίου του λογοτεχνικοῦ ταλάντου. Θὰ ἦτο δὲ κατὰ τὴν κρίσιν ἡμῶν τελειότερον, ἐὰν ἡ γλῶσσα συνεβάδιζε πρὸς τὸ ὕψος τῶν νοημάτων καὶ συνεφώνει περισσότερον πρὸς τὰ δαψιλῶς παρατιθέμενα αὐτούσια κείμενα τῶν πηγῶν καὶ θὰ συνεβάδιζε, ἐὰν ἦτο ἡ γλῶσσα, τὴν ὁποίαν μὲν τόση χάριν χειρίζεται ὁ διακεκριμένος πολιτικὸς καὶ συγγραφεὺς εἰς τὴν Βουλὴν, ὅτε θὰ ἀπεφεύγοντο ἐκφράσεις, οἷα εἶναι καὶ ἐκείνη ὅπου τὸ ἀρχαῖον ρητὸν «Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν» τῆς γνωστῆς δημηγορίας τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἐν Ἀθήναις ἀποδίδεται διὰ τοῦ «κρατιόμαστε ἀπὸ θεοῦ σοί». Ἀλλὰ τοιαῦται παρατηρήσεις οὔτε ἀποβλέπουν οὔτε ἰσχύουν νὰ μειώσουν τὴν ἀξίαν τοῦ ὠραίου ἔργου.